

BOŽIĆNA SLOBODA

5. Car August naredio je da se izvrši popis svega svijeta (*usp. Lk 2, 1*). Njegov se nalog odnosio na cijelo njemu podvrgnuto tadašnje pučanstvo, na sav narod. Interesantno je pripomenuti da na grčkom jeziku *pandemija* znači upravo to – *sav narod*. Nije se teško oteti dojmu da se i po koronavirusu, i onoga što je s time povezano, provodi popis svega svijeta. Stoga pozivam sve da u ovo božićno vrijeme zaufano molimo za više svjetla, da Božić obasja sav svijet.

Josip i Marija podvrgnuli su se zahtjevu cara Augusta, premda je bilo teško prihvatiti muku dugoga putovanja u trudnoći. Oni su u tim okolnostima ograničenosti živjeli slobodu svoje povezanosti s Bogom i činili ono što im je bilo moguće. Na prvom je mjestu bila sloboda u Bogu, a iz nje je proizlazila i sloboda djelovanja u zadanim okolnostima.

Putovanje, kako svete Obitelji tako i mudraca prema Betlehemu, upućuje na slobodu. Ona nikada nije posve neovisna, jer nije odvojiva od Boga, a jednako joj je tako jedini istinski kriterij ljubav. Oni su željeli čuti druge, ali su ponajprije oslušivali što njima govori Gospodin. Ta je sloboda u Kristovu djelu otkupljenja postala vidljivom u žrtvi i sebedarju; postala je izvorom evandeoskih obrata, snažnijih od bilo koje zemaljske revolucije. U našim čežnjama za slobodom treba provjeravati je li to Kristova sloboda koju ništa ne može sputati.

BOŽIĆNA NADA

6. U svakidašnjem praćenju vijesti, u izravnim ili neizravnim saznanjima o nevoljama i tegobama s kojima se ljudi susreću, lako se pojave dvojbe, nesigurnosti, potištenost i pitanja. Zbog vanjskih ograničenja brže se odustaje od planiranoga. Pogled postaje kraći, a budućnost maglovitija. Čini se da

se širi duh bespomoćnosti, uz pojavljivanje raznih samozvanih proroka nesreće, prijatnje i straha.

Ali, Krist je došao. Bog je u svom Sinu spasio svijet. »Svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna. K svojim dođe i njegovi ga ne primiše« (*Iv 1, 10-11*). Neprihvatanjem Boga čovjek odbija nadu. S druge strane, ljudi koji su u svojoj poniznosti radosno prihvatili Spasitelja pokazuju stav razmatranja i klanjanja. Nisu jaki niti vide budućnost ljudi koji se služe nasiljem. Jaki su krotki i ponizni, jer je nasilje uvijek znak nedostatka, i ljubavi i razuma, znak nedostatka nade. Božić je prepun nade, jer nudi susret, traženje bližnjih, razumijevanje i sućut. Premda se u izražavanju božićnoga ozračja čini da sve miruje, Božić je prepun gibanja i poziva na pokret. A nada je naša konačna zemaljska čežnja koja u Kristu dobiva puninu odgovora. Onkraj smrti ostaje samo ljubav kao jedina stvarnost koja nikada ne prestaje.

7. Najveća je drama za čovjeka odmak i skrivanje od Boga. Kroz povijest svijeta struji ljudsko distanciranje i napuštenost. U svojoj ljubavi Bog se očituje tako da bude svima vidljiv i svima dostupan. Preuzima na sebe teret udaljenosti i ostvaruje blizinu. Uzdignut je na križ da bi sve privukao k sebi. Usvaja krik čovjeka u očaju: *Bože moj, zašto si me ostavio?* Po uskrsnuću daruje nam svoga Duha da bismo živjeli blizinu, gradili zajedništvo, obdareni slobodom i učvršćeni nadom.

Bog nam je Utjelovljenjem postao bližim od nas samih.

Radujmo se njegovoj blizini
i budimo bližnji jedni drugima!

Bog nas je pozvao u zajedništvo sa sobom.
Ne udaljavajmo se i ne narušavajmo
to zajedništvo!

U Kristu smo oslobođeni istinskom slobodom.

Živimo je i oslobađajmo druge!

U rođenom Djetetu susrećemo Lice nade.

Kao djeca Svjetla jačajmo
pouzdanje u Gospodina!

Po darovanom Duhu
među nama je Božje kraljevstvo.

Gradimo ga ljubavlju koja
prolaznost preobražava u vječnost!

Drage sestre i draga braćo, čestitam vam Božić!
Radujem se sa svakom i sa svakim od vas, u domovini Hrvatskoj i diljem svijeta, moleći od Gospodina, po zagovoru Majke Marije i svetoga Josipa, blagoslov u novoj, 2021. godini!

Pozdravljam vas u Gospodinu.

+ *Josip kard. Bozanić*
nadbiskup zagrebački

Zagreb, o Božiću 2020. godine.

ZAGREBAČKA NADBISKUPIJA

Detalj jaslica iz zagrebačke katedrale

BOŽIĆNA PORUKA
NADBISKUPA ZAGREBAČKOGA
KARDINALA JOSIPA BOZANIĆA

Draga braćo i sestre!

1. Drago mi je da u vremenu u kojem – zbog pandemije – živimo razna ograničenja susreta ovim pismom mogu doći k vama. U božićnom vremenu puno se ljudi mislima i znakovima pažnje na osobit način povezuje s članovima uže i šire obitelji, s prijateljima i poznanicima; više se i dublje vjernički povezujemo molitvom, sredstvima koja omogućuju prijenos slike i zvuka; na drukčiji način razmatramo svoje živote, vrijednost uspomena i planove za budućnost. U raznim oblicima ponovno otkrivamo ljepotu božićnih blagdana.

U našem životu važni su nam ljudi koje poznamo i koji su nam oslonac svakoga dana. Važna nam je redovitost i uobičajen ritam. Važno nam je ozračje u kojem doživljavamo prihvaćanje i u kojem s drugima dijelimo mir. No običnost ne obuhvaća cijeli život, jer važna nam je i neobičnost. Ona daje okus redovitosti. Ona iznenađuje, izaziva, provjerava, budi nadu i raduje nas.

Slavlje Božića svake je godine neobično. Ono je to ponajprije svojim sadržajem – otajstvom Rođenja Spasitelja našega Isusa Krista. Kao vjernici u slavlje Božića uključeni smo svojim životom, osobno proživljenim iskustvima i nutarnjim dozrijevanjem. Ove je godine to slavlje neobično, posebno u svojim izvanjskim oblicima.

2. U toj isprepletenosti običnoga i neobičnoga, kakvu nam donosi ovogodišnji Božić, u neprikladima i nemogućnostima, želim s vama zastati pred milostima i novim mogućnostima koje nam se pritom očituju. Naime, evanđeoska nas mudrost uči da s najvećim kušnjama dolaze i najveći darovi. Proslava svetkovine Isusova rođenja tu istinu pojačava.

Pandemija je ljude, bez obzira pripadaju li nekoj vjerničkoj zajednici, religijskomu svjetonazoru ili

ne, usmjerila prema pitanjima o životnim uporištima. Nastojanja da se smanji širenje zaraze za sobom povlače određena ograničenja, većinom materijalne naravi, ali nipošto bez posljedica na naš duhovni život, kao što je to vidljivo upravo u stvarnosti slavlja. Slavlje uvijek povezuje unutarnje, duhovne razloge i izvanjske oblike. Gledajući što su pandemijska ograničenja izvanjski narušila, lako uviđamo da se to odnosi na *blizinu, zajedništvo, slobodu i planiranje*.

Te izvanjske kategorije istodobno zahvaćaju i našu duhovnost, a sve su one ujedno i sastavnice slavlja. Da, mjesecima se navikavamo na tjelesnu udaljenost, na uskraćenost druženja i okupljanja. Suženi su nam prostori kretanja, a svakako su smanjena planiranja budućih djelatnosti. Sve se to odražava u poteškoćama društvene naravi, ne štedeći pritom ni jedno životno ozračje: od obitelji, odgoja i obrazovanja do bogoslužja, kulture, gospodarstva i politike.

No Božić je događaj koji nedvosmisleno očituje nadu. Božić je rođenje Spasitelja, čime je ljudima darovana snaga protiv tjeskobe i straha. Božić je dar nebeskoga kraljevstva, da ne budemo prepušteni zarobljenosti zemaljskim.

BOŽIĆNA BLIZINA

3. Nakon što je Bog na razne načine, posebice svojom Riječju, očitovao blizinu čovjeku i izabranomu narodu, Svemogućí je neizrecivim začecem po Duhu Svetome i rođenjem Isusa Krista premostio udaljenost između sebe i čovjeka, izazvanu grijehom. U svojoj Poslanici Timoteju apostol Pavao piše da Bog želi »da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine«. »Jer jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi, čovjek – Krist Isus« (1 Tim 2, 4-5). Podrobnije to objašnjava pišući kršćanima u Efezu: »U Kristu Isusu, vi koji

nekoć bijaste daleko, dodoste blizu – po Krvi Kristovoj. Doista, on je mir naš, on koji od dvoga učini jedno: pregradu razdvojnici, neprijateljstvo razori u svome tijelu. I dođe te navijesti mir vama daleko i mir onima blizu, jer po njemu jedni i drugi u jednome Duhu imamo pristup Ocu« (Ef 2, 13-14. 18).

Braćo i sestre, kada jedni drugima čestitamo; kada jedni drugima uručujemo darove, ma kako skromni bili; kada zajednički blagujemo za istim stolom; izražavamo radost vjere u kojoj dijelimo otajstvo Kristove blizine, očitovane i ostvarene za nas »radi nas i našega spasenja« (*Nicejsko-carijgradsko vjerovanje*). To je susret s Gospodinom koji nas pohodi svojim darom i koji liječi naš život od zla. I kada nam nedostaju slavljenički izražaji, Božja je blizina neograničena, jer je Kristova, jer je božićna.

Božić nas poziva da razmotrimo možemo li mi tu darovanu blizinu i u sadašnjim ograničenjima očitovati drugima: ublažavajući trpljenja, pomažući u potrebama, moleći za one koji se brinu za bolesne, siromašne, osamljene i progpane.

Tu Božićnu blizinu olakšavaju nam osjetiti božićni znakovi u prostorima u kojima živimo, radimo, komuniciramo. Jedan od takvih znakova svakako su jaslice, s jasno istaknutim likom djeteta Isusa u središtu, jer taj lik, to Lice ne smijemo izgubiti u okvirima naše svakidašnjice. U tom Licu lakše vidimo Božju blizinu i dar bližnjih te prepoznamo svoju čežnju za blizinom. Božić nas uči da, ako želimo vidjeti i stići daleko, trebamo biti blizu.

BOŽIĆNO ZAJEDNIŠTVO

4. Razmatranjem otajstva Božića u navještaju Božje riječi, u umjetničkim djelima i pučkim izražajima, kakve su jaslice, ostvaruje se naša povezanost s onodobnim iskustvima svete nazaretske Obitelji. U radosti zbog rođenja djeteta Marija i Josip morali su se suočiti s brojnim teškoćama,

među kojima je jedna od najtežih negostoljubivost. U slici zatvorenih vrata kao da su i sami morali u *izolaciju*, jer za njih nije bilo mjesta u svratištu. Manje je važno koji je razlog za to bio odlučujući: nedostatak mjesta zbog dolaska velikoga broja ljudi, Marijina trudnoća, ili je kontakt s njima bio nepoželjan zbog nečega drugoga.

U ovoj su godini, osobito na početku pandemije, mnoga vrata bila zatvorena: vrata vrtića, škola i učilišta; vrata kazališta, muzeja i knjižnica; vrata restorana, trgovina i dvorana. Čak i prostori domova, kako prijatelja tako i vlastite obitelji, kao i prostor crkve, postali su teže dostupni.

I dok neki jednostavno kažu da je Božić ionako u našim srcima, da nije potrebno ići u crkvu i biti s drugima, mi znamo da je Crkva zajednica i istinski nam nedostaje susret i slavlje u crkvi koja je dom vjerničke zajednice. Crkva je otajstvo pozvanih, otajstvo zajedništva u Kristu, čija se prisutnost očituje tamo gdje su dvojica ili trojica sabrana u njegovo ime (*usp. Mt 18, 20*).

U našoj nadbiskupiji, u gradu Zagrebu, to osjećamo puno snažnije zbog oštećenosti naše katedrale i drugih crkava u potresu. Koliko je samo vjernika u srcu, svojim riječima ili slovima, izrazilo čežnju za ponovnim slavljem baš u crkvenim prostorima, koje su zavoljeli poglavito zbog ljudi i doživljaja što su urezani u njihov ljudski i vjernički hod.

Ipak, to zajedništvo ne prestaje. Prava je utjeha istina da smo vjerničkim zajedništvom svakoga dana povezani u molitvi Crkve, u slavljenju sakramenata, osobito euharistije, i u pobožnostima. Ni jednoga trenutka u svojim teškoćama nismo sami, jer smo u Kristu, jer smo Crkva. A Crkva je dvostruki susret: s Bogom i s ljudima. U našoj čežnji za crkvenim zajedništvom nalazi se i odgovor da to zajedništvo ne nestaje našom privremenom spriječenosti.